

УДК: 378.22 (410)

В. В. ТРЕТЬКО, канд. техн. наук, професор
Хмельницький національний університет, МОН України
вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29016, Україна
tretko@hotmail.com

КОНЦЕПЦІЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

***Анотація.** Розглянуто основні засади та концептуальні положення перспективного бачення розвитку магістерської освіти у Великій Британії. Проаналізовано стан, проблеми й моделі освіти магістерського рівня в європейській системі вищої освіти. Обґрунтовано важливість модернізації магістерської освіти у Великій Британії, основні засади та концептуальні положення її перспективного розвитку. Висвітлено основні типи магістерського ступеня у Великій Британії, їх ключові характеристики: терміни навчання, стратегічні завдання, зміст, структуру, методи та форми навчання, засоби діагностики. Акцентовано увагу на вимогах для зарахування на навчання за магістерськими програмами. Розглянуто спеціалізації магістерських програм, їх різноманітність та багатовекторність. Окреслено основні характеристики магістерської освіти у Великій Британії: спеціалізацію, професіоналізацію, затребуваність, децентралізацію, деперсоналізацію.*

Ключові слова: магістратура, магістерська освіта в Європі, моделі освіти магістерського рівня, магістерська освіта Великої Британії, типи магістерського ступеня, ключові характеристики.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасні тенденції трансформації суспільства висувають принципово нові вимоги до професійної підготовки фахівців. Ефективність їх виконання значною мірою пов'язана з модернізацією вищої освіти в Україні, що здійснюється в напрямі демократизації, гуманізації, неперервності, випереджувального розвитку, реалізації положень Болонської декларації та орієнтована на розробку перспективних моделей підготовки висококваліфікованих фахівців відповідно до європейських стандартів.

У зв'язку з цим проблема професійної підготовки магістрів набуває особливої актуальності, оскільки має спрямовуватися на формування особистості, здатної до продуктивної діяльності в умовах сучасного світу, особистості з чітко сформованими професійно важливими якостями, відповідним рівнем кваліфікації з урахуванням світових вимог.

Звернення до досвіду магістерської освіти Великої Британії зумовлено низкою чинників. По-перше, британська вища освіта зароджувалася як ступенева, де магістратура, маючи багаторічну історію, є її другою ланкою. По-друге, вища освіта Великої Британії пропонує низку різноманітних програм підготовки магістрів, що варіюються від дослідницьких до професійних, і для яких характерною є надзвичайна гнучкість. По-третє, Україна як країна-учасниця Болонського процесу має адаптувати освітню практику до загальноєвропейських вимог.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових, аналітично-інформаційних джерел і педагогічного досвіду показав, що наукові аспекти проблеми підготовки

магістрів в університетах Великої Британії досліджувалися вітчизняними та зарубіжними науковцями. Українськими та зарубіжними вченими накопичено значний досвід вивчення професійної підготовки фахівців у Великій Британії. Британську освіту досліджували російські вчені Д. Антонова, А. Барбарига, Л. Белова, Л. Рябов, Н. Федорова; українські науковці Н. Авшенюк, Т. Биць, Н. Бідюк, О. Гогуа, Л. Голуб, Ю. Кищенко, О. Пічкара, Л. Пуховська та ін. Значним джерелом щодо вивчення британської освітньої системи є праці таких зарубіжних науковців, як К. Вебб, Х. Дейвіс, Б. Джойс, Ф. Едмунсон, С. Патерсон, А. Сміт, Д. Хамблін, М. Холліс.

Формулювання мети статті. Аналіз теоретичних джерел дає підстави стверджувати, що в науковій літературі нині бракує комплексного ґрунтовного дослідження, яке б висвітлювало концепцію магістерської підготовки у Великій Британії, що й визначило мету статті – висвітлити концептуальні підходи до магістерської підготовки у досвіді Великої Британії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вперше в історії ступінь *магістра* (з лат. *magister*) – учитель, викладач, начальник) був запроваджений в європейських університетах (Болонському, Паризькому, Оксфордському та Кембриджському) у XIII ст. Він присуджувався старшим студентам загальноосвітнього факультету вільних мистецтв, які брали успішну участь у диспутах, і надавав право вступати до одного з трьох вищих факультетів університету (богословського, медичного, юридичного), а також викладати сім вільних мистецтв (граматику, риторику, логіку, математику, геометрію, астрономію і музику) [1, с. 32].

Заслуговує на увагу той факт, що в Середньовіччі ступені «магістр», «доктор» і «професор» були рівнозначними й використовувалися згідно з традиціями кожного окремого університету. Найчастіше випускники факультетів мистецтв і граматики здобували магістерський ступінь, а студенти, які вивчали богослов'я, медицину і право, називалися докторами. Оскільки вивчення мистецтв і граматики було обов'язковою умовою для продовження освіти в галузі богослов'я, медицини і права, статус докторського ступеня став вищим порівняно з магістерським.

Наголосимо, що на сучасному етапі європейські системи вищої освіти містять схожі та водночас відмінні регіональні системи (англосаксонські країни, скандинавські, балтійські країни, германомовні країни Центральної Європи, регіон романської групи мов країн Південної та Західної Європи, а також східноєвропейські країни). Огляд освіти магістерського рівня в кожній з зазначених вище регіональних груп Європи виявив як суттєве розмаїття часової тривалості й структури ступенів магістерського рівня, так і спільні тенденції обсягу магістерських програм у 300 кредитів ECTS (враховуючи освіту бакалаврського рівня) [6, с. 7–14].

Європейський дослідник К. Таух характеризує вищу освіту в країнах англосаксонського регіону (Сполученого Королівства, Ірландії і Мальти) як традиційну, тобто таку, що завжди була дворівневою [6, с. 8]. Характерні ознаки ступеневої освіти саме англосаксонських країн лягли в основу дворівневої системи вищої освіти (бакалавр – магістр), яка запроваджується в європейських країнах у рамках Болонського процесу, і мають назву бакалавра/магістра Болонського формату або євробакалавра/євромагістра.

У процесі вивчення літератури з проблеми дослідження з'ясовано, що характеристики ступенів євробакалавра і євромагістра викладені в Болонській декларації, матеріалах семінару з проблем ступеня бакалавра (Гельсінкі, 2001) [5], висновках та рекомендаціях Конференції зі ступенів магістерського рівня (Гельсінкі,

2003) [2]. Реальний стан магістерської освіти в європейських країнах досліджується в роботі Г. Дейвіса «Огляд магістерських ступенів у Європі» (2009), де зазначається, що формально трирівнева (бакалавр, магістр, доктор філософії) система кваліфікацій вже запроваджена, а співробітництво між європейськими освітніми інституціями досягло безпрецедентного рівня, хоча освіта магістерського рівня не функціонує повною мірою [3, с. 6]. Разом з трьома головними спільними формами магістерської освіти в Європі (професійно-спрямованими магістерськими програмами, дослідницько-інтенсивними магістерськими програмами, курсами магістерського рівня) дослідник відзначає й інші категорії магістерського ступеня відповідно до національного законодавства [3, с. 12]:

– *академічний магістр*: використовується в бінарних системах для розрізнення університетської програми від професійної програми, де професійний магістр присуджується ВНЗ, який не є університетом;

– *послідовний чи продовжений магістр*: магістерський ступень, здобутий відразу або невдовзі після здобуття кваліфікації бакалавра з тієї ж самої дисципліни;

– *перепрофільований магістр*: ступень магістра, здобутий з іншої дисципліни, ніж та, яка вивчалася на бакалаврському рівні;

– *інтегрований магістр*: ступень магістра, присуджений щонайменше двома ВНЗ як один чи декілька дипломів.

Підсумовуючи, зазначимо, що головною проблемою освіти магістерського рівня у рамках Болонського процесу є розмаїття національних систем, що ускладнює можливість їх порівняння. Як рекомендації пропонуються лише загальні напрями модернізації, які надають можливість кожній країні піти власним шляхом й зберегти національну специфіку. Таким чином, виокремлюються такі моделі ступеневості освіти магістерського рівня: англосаксонська (традиційна), загальноєвропейська (у процесі запровадження) і національні. З такої перспективи Болонський процес можна характеризувати як модернізацію національних систем ступеневої освіти задля відповідності загальноєвропейським принципам з метою підвищення їх привабливості й набуття конкурентоспроможності зі ступеневою освітою Великої Британії.

Проведений аналіз наукових джерел свідчить, що модернізація магістерської освіти у Великій Британії є актуальною проблемою, про що свідчить низка документів, прийнятих Агенцією гарантії якості вищої освіти (QAA), зокрема «The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland (FHEQ), 2008 p.»; «Master's degree characteristics», 2010 p. [4]; Департаментом бізнесу, інновацій і професійних умінь (Department for Business, Innovation and Skills) та ін.

У контексті проблеми дослідження заслуговують на детальне вивчення положення «*Master's degree characteristics*» (2010), розроблені Агенцією гарантії якості вищої освіти (QAA) на вимогу та задоволення потреб науковців і практиків, а також академічної спільноти університетів Великої Британії. Цей документ вважається путівником з науково-методичними рекомендаціями і практичними порадами для освітніх провайдерів, а також усіх охочих дізнатися про особливості магістерської освіти у Великій Британії. Концептуальну основу цього документу складають положення Національної рамки кваліфікацій «*The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland (FHEQ)*», 2008 та «*The framework for qualifications of higher education institutions in Scotland*», 2001. Наголосимо, що ці рекомендації не є складовою Академічної інфраструктури (Academic Infrastructure), яка містить серію керівних документів (guidance documents) QAA, а саме:

- національну рамку кваліфікацій («The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland (FHEQ)», 2008 and «The framework for qualifications of higher education institutions in Scotland», 2001);
- освітні програми та їх специфіку (programme specifications);
- галузеві стандарти вищої освіти (subject benchmark statements);
- кодекс якості вищої освіти (the Code of practice for the assurance of academic quality and standards in higher education).

Основні засади й концептуальні положення, стратегії, проекти та плани, викладені у цих документах, сукупно складають картину перспективного бачення розвитку магістерської освіти у Великій Британії.

У науково-методичних рекомендаціях зазначено, що магістерська освіта у Великій Британії є досить гнучкою і диверситивною, оскільки охоплює широкий спектр магістерських програм з різними формами і режимами навчання, методами й формами організації науково-дослідницької і навчально-практичної діяльності, інструментами й механізмами моніторингу академічних результатів. Метою магістерської освіти є глибока спеціальна підготовка наукової еліти на основі поєднання найкращих британських традицій, підходів, принципів та інноваційних технологій навчання з орієнтацією на вимоги світової науки і практичного досвіду. Магістерська освіта спрямована насамперед на результат, а не на навчання за стандартною моделлю. Університети керуються положеннями цього документу при розробці, вдосконаленні та впровадженні освітніх магістерських програм.

Відповідно до культурно-історичних і структурно-організаційних особливостей розвитку післядипломної освіти Великої Британії магістерська освіта представлена різними типами магістерського ступеня. В британському досвіді немає національно-узгоджених визначень типів ступенів. Так, ступені з однаковими назвами (титулами) можуть суттєво різнитися в межах інституцій та предметних галузей. Це ще раз засвідчує незалежність та автономію університетів Великої Британії, а також диверситивність традицій. У зв'язку з цим магістерські ступені, як правило, поділяють на:

- «академічні» («Taught») і «наукові» («Research») відповідно до пропорційності академічного (structured learning) та незалежного навчання (independent study);
- «професійні» («Professional») і «практичні» («Practice») відповідно до домінуючого режиму навчання: навчання в реальних виробничих умовах (work-based learning) або практико-орієнтованого навчання (practice-related learning).

Водночас така класифікація магістерських ступенів не є чітко встановленою. Більшість «академічних» ступенів передбачає незалежне навчання, а «наукові» ступені, навпаки, охоплюють елементи структурованого навчання. Отримання «професійного» чи «практичного» ступеня досить часто передбачає паралельне комбінування структурованого і незалежного навчання з практичною підготовкою. Ключовими характеристиками є терміни навчання, стратегічні завдання, зміст, структура, методи та форми навчання, засоби діагностики, взаємозв'язок подальшого професійного розвитку та кар'єри.

Найбільш поширеними є *три* типи магістерського ступеня:

- дослідницький (Research Master's);
- спеціалізований просунутий (Specialised/advanced study Master's);
- професійний/практичний (Professional/practice Master's).

Незважаючи на те, що у Великій Британії не існує формальної відмінності між «академічною» і «професійною» магістерською освітою, всі магістерські ступені

вважаються академічними. Для отримання магістерського ступеня, що дозволяє займатися науковими дослідженнями, необхідна більша тривалість навчання. Розглянемо детально кожен з цих типів.

Дослідницький (Research Master's) тип. У реальності дослідницькі програми в чистому вигляді існують тільки на рівні PhD. На магістерському рівні до дослідницьких можна віднести програми, що ведуть до отримання ступеня Магістра філософії (Master of Philosophy, MPhil) та магістра науки (Master of Science (Research) MRes). Вони не є такими розповсюдженими, як інші. Їх метою є підготовка наукових кадрів, здатних проводити оригінальні наукові дослідження впродовж незалежного навчання, отримання досвіду організації наукових досліджень і письмового представлення їх результатів, підготовка до дослідницьких програм наступного ступеня або до дослідницької роботи у рамках подальшої кар'єри. Дослідницькі програми мають подовжений (до двох років) термін навчання і, як правило, є комплексною частиною докторського (PhD) ступеня. Такі програми допускають також елементи академічного і професійного навчання, оскільки передбачають отримання певних кредитів, і, як правило, тривають від 12 до 24 місяців. Найпоширенішими є програми тривалістю 24 місяці за денною формою навчання. Попри те, що на практиці програми MPhil також включають невеликий за обсягом обов'язковий навчальний блок, основний акцент робиться на проведенні самостійного дослідження. Моніторинг якості освіти за таким типом магістерських програм має свою специфіку і передбачає врахування індивідуальних потреб магістрантів. Як правило, це можуть бути усні фахові іспити, що передбачають дискусії, захисти положень наукової роботи, дисертації, наукові винаходи тощо. Завданням таких програм є підготовка магістрантів до наступного етапу їх кар'єрного зростання як у напрямі дослідницької діяльності, так і в напрямі досягнення успіху в різних галузях зайнятості; сприяння й створення можливостей, оптимальних умов для того, щоб зробити власний внесок у дослідження певної наукової галузі чи дисципліни.

Вимоги щодо вступу на навчання за цією програмою визначаються університетами. Загалом претенденти повинні мати ступінь бакалавра з відзнакою за відповідною дисципліною (або суміжними спеціальностями) та попередній досвід роботи. Звісно, випускники з дослідницьким ступенем магістра мають більш широкий вибір та можливості працевлаштування. Зазвичай більшість з них продовжують навчання для отримання докторського ступеня PhD чи DPhil.

Випускники дослідницького ступеня мають сформовані *предметно-спеціалізовані (фахові) компетенції*, що передбачають: поглибленні знання з предмета спеціалізації, визначені сучасною наукою; здатність до критичного бачення та усвідомлення сучасних проблем у контексті відповідної наукової дисципліни (предмету дослідження); здатність до незалежного навчання; здатність використовувати широкий спектр технологій та методів дослідження, що сприяють перспективному розвитку наукового знання; *загальні компетенції* (з урахуванням умінь працевлаштування, професійних якостей), що передбачають здатність використовувати ініціативу та брати відповідальність за ухвалені рішення; розв'язувати проблеми у креативний та інноваційний спосіб; приймати відповідальні рішення у критичних ситуаціях; продовжувати незалежне навчання та професійний розвиток щодо здійснення подальших досліджень; ефективно дискутувати з колегами та широкою аудиторією, представниками медіа.

Спеціалізований/просунутий (Specialised/advanced study master's) тип. Мета таких програм – підготовка магістрантів до наступного етапу їхньої кар'єри, незважаючи на те,

чи це подальше академічне (професійне) навчання, чи отримання різних професійних навичок (спеціалізацій). Найбільш популярними ступенями є Магістр мистецтв (Master of Arts, MA), Магістр науки (Master of Science, MSc), Магістр права (LLM).

Програми переважно побудовані за схемою структурованих навчальних можливостей («taught» програми), хоча третина навчального часу таких програм присвячена науково-дослідницьким проектам, які потім стають темами дисертацій або теоретичною основою для наукових винаходів та експериментів. Навчання триває від 9 до 24 місяців, проте найчастіше воно складає 12 місяців денної форми навчання.

Низку програм спрямовано на поглиблення знань у тій галузі, в якій було отримано перший (бакалаврський) диплом про вищу освіту. Інші програми спрямовані на зміну сфери діяльності й швидку інтеграцію в новий предмет вивчення. Такі магістерські програми організовані за модульною системою і поєднують аудиторну роботу (лекції, семінари тощо), комп'ютерне навчання (e-learning), практичні й лабораторні роботи, виконання домашніх завдань у групі (підготовка проектів, презентацій), самостійні заняття, зустрічі з науковим керівником, роботу над дисертацією. Методи викладання та навчання, відповідно до завдань програми, мають на меті заохочувати та стимулювати студента до поглибленого вивчення предметів, відповідального ставлення до навчання. В рамках цієї категорії програм застосовується гнучка та багатоваріантна система підготовки фахівців у рамках однієї спеціальності.

Завданнями програми є сприяння розвитку у магістрантів здатності до проведення наукових досліджень у межах структурованого навчання. Водночас програмою передбачено паралельне отримання PG-сертифікату (PgCert, Postgraduate Certificate) або PG-диплому (PgD, Postgraduate Diploma) задля підтримки й забезпечення неперервного професійного розвитку на різних етапах професійної кар'єри.

Вимоги до вступу на магістерську програму (включаючи умови акредитації попередніх знань) визначаються навчальним закладом. Проте ця програма часто приваблює абітурієнтів, які добре підготовлені з певного напрямку або за схожими галузями, набули знань упродовж попереднього навчання (ступінь бакалавра з відзнакою), мають практичний досвід.

Випускники спеціалізованого (*Advanced*) ступеня мають сформовані *предметно-спеціалізовані компетенції*, що передбачають поглиблені знання з предмету, визначені сучасною наукою; здатність до критичного бачення та усвідомлення сучасних проблем в контексті дисципліни; здатність до завершення дослідницького проекту з критичним оглядом літератури та раніше отриманих результатів; *загальні компетенції*, тобто здатність використовувати ініціативу та брати відповідальність за ухвалені рішення; розв'язувати проблеми у креативний та інноваційний спосіб; приймати відповідальні рішення у критичних ситуаціях; продовжувати незалежне навчання та професійний розвиток щодо здійснення подальших досліджень; ефективно дискутувати з колегами та широкою аудиторією, представниками медіа.

Професійний/практичний (Professional/practice Master's) *тип*. За своєю суттю професійно-орієнтовані магістерські програми є різновидом академічних інтегрованих програм, спрямованих на професійне навчання й розвиток магістранта та пов'язаних з конкретною професією або місцем працевлаштування. Завданнями програми є забезпечення умов для навчання кар'єрної спеціалізації та неперервного професійного розвитку. Призначення професійної магістратури полягає в підготовці випускників до початкової професійної практики в різних галузях економіки, де вимагається висока кваліфікація, поглиблені навички й уміння управлінського, правового та

політичного характеру. Прикладні та професійні магістерські програми виконують важливу роль у підготовці магістрантів до професійної діяльності й кар'єри. Професійна підготовка за такими програмами, як правило, є досить структурованою і включає як навчальні курси, так і практичні елементи, наприклад польове навчання, практику на підприємствах, навчання в реальних умовах працевлаштування та ін. Тривалість програми – від 9 до 24 місяців за денною формою навчання. У випадку інтегрованого рівня магістра навчання за ОКР магістра є сумісним з навчанням ОКР бакалавра з відзнакою у межах однієї програми.

Найбільш популярними ступенями магістрів є Магістр ділового адміністрування (MBA), Магістр освіти (MEd), Магістр навчання та викладання (Master's in Teaching & Learning, MLT), Магістр права (LLM). У рамках професійно-орієнтованих магістерських програм можна отримати свідоцтва після університетської або післядипломної освіти, що сприяють професійному розвитку випускника на різних етапах кар'єри. Програма дає змогу випускникам здобути кваліфікацію для оволодіння професією відповідно до вимог професійних, законодавчих та нормативних органів, а також дозволяє забезпечити можливості для професійного розвитку, пов'язані з окремими професіями або працевлаштуванням.

Необхідні умови для вступу на навчання за професійно-орієнтованою магістерською програмою визначаються навчальним закладом і можуть враховувати вимоги професійних, законодавчих та нормативних органів. Проте програми такого типу зазвичай цікавлять абітурієнтів з ОКР бакалавра з відзнакою або з практичним досвідом роботи. Деякі професійно-орієнтовані магістерські програми потребують залучення магістрантів з певних професійних сфер, що становить обов'язкову умову для вступу до програми. Загалом випускники цієї програми мають право продовжувати навчання на вищому рівні – PhD або у професійній докторантурі.

Випускники професійного ступеня магістра отримують такі *предметно-спеціалізовані (фахові) компетенції*: поглиблені знання з фаху, визначені сучасною наукою, практикою і суспільними потребами; здатність до критичного осмислення сучасних проблем професії; здатність впроваджувати результати дослідження в теорію і практику; здатність використовувати технології та методи дослідження, що сприяють розвитку професійної діяльності; *загальні компетенції* (з урахуванням навичок працевлаштування): ініціативність та відповідальність; інноваційність та креативність; рішучість в ухваленні правильних рішень; здатність до професійного саморозвитку; комунікабельність.

Магістерські програми післядипломного рівня, які пропонуються британськими університетами, залежно від свого типу дозволяють поглибити спеціалізацію і знання, отримані на програмах бакалаврату і в процесі професійної діяльності (Applied Master's); розширити спеціалізацію шляхом вивчення суміжних дисциплін (Interdisciplinary Master's); змінити спеціалізацію (Conversion Master's).

У єдиному й універсальному Європейському просторі вищої освіти відповідно до Болонської декларації [7] ступінь магістра зазвичай має 90-120 кредитів ECTS (мінімум 60 кредитів ECTS на рівні магістра) і здобувається після завершення трьох років навчання студента у бакалавраті. Університети Великої Британії пропонують інтегровані програми підготовки магістрів протягом чотирьох років навчання, які охоплюють рівні бакалавра та магістра у 240 кредитів ECTS (при цьому мінімальна кількість кредитів на рівні магістра становить також 60).

У Великій Британії не існує єдиних вимог до процедури зарахування на навчання за академічними магістерськими програмами. Університети самостійно ухвалюють рішення щодо відбору кандидатів на програми підготовки магістрів відповідно до таких вимог: академічні кваліфікації; професійний досвід; рівень володіння англійською мовою; особисті досягнення й успіхи; рекомендаційні листи (характеристики); науково-дослідницький проект (резюме з проблеми дослідження). Як бачимо, ці вимоги є формальними ознаками для вступу до магістратури. Проте існують також вимоги, які не завжди висуваються власне університетами, зокрема встановлені державою квоти, якісний рівень професорсько-викладацького складу, ресурсне забезпечення навчального процесу.

Висновки результатів дослідження. Узагальнення результатів наукового пошуку дозволяє визначити такі основні характеристики магістерської освіти у Великій Британії: спеціалізацію (відносно вузькі спеціалізовані напрями підготовки); професіоналізацію (поширення практично-орієнтованих програм); затребуваність (прикладний характер змісту підготовки); децентралізацію (належність до різних структурних підрозділів навчальних закладів); деперсоналізацію (формування професійної особистості студента відповідно до заздалегідь визначеного стандарту професійної компетентності). У магістерській освіті відбувся перехід до професійно-спрямованої моделі підготовки магістрів.

Об'єктивне вивчення британського досвіду сприятиме вдосконаленню змісту та форм магістерської підготовки у вітчизняній освітній практиці, а також створить більш широкі можливості для працевлаштування фахівців на вітчизняному і світовому ринку праці.

Перспективи подальших розвідок. До подальших напрямів вивчення окресленої проблеми вважаємо за доцільне віднести обґрунтування концепції підготовки магістрів у вітчизняному досвіді та порівняння її з досвідом Великої Британії.

Література

1. Вища освіта і Болонський процес : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [М. Ф. Дмитриченко, Б. І. Хорошун, О. М. Язвінська, В. Д. Данчук]. – К. : Знання України, 2006. – С. 32.
2. Bologna Process. Conference on Master-level Degrees [Electronic resource]. – Helsinki, Finland March, 14–15, 2003. – Mode of access: <www.bologna-berlin2003.de/pdf/Results.pdf>.
3. Davies H. Survey of Master Degrees in Europe / Howard Davies. – Brussels : EUA, 2009. – С. 6–12.
4. Master's degree characteristics. The Quality Assurance Agency for Higher Education [Electronic resource]. – 2010. – Mode of access: <<http://www.qaa.ac.uk/Pages/default.aspx>>.
5. Seminar on Bachelor-level Degrees. Conclusions and Recommendations of the Seminar to the Prague Higher Educations Summit [Electronic resource]. – Helsinki, Finland, 2001. – Mode of access: <www.bmwf.gv.at/fileadmin/user.../seminar_bachelor_degrees.pdf>.
6. Tauch Ch., Rauhvargers A. Survey on Master's Degrees and Joint Degrees in Europe / Christian Tauch, Andrejs Rauhvargers. – Brussels : EUA, 2002. – P. 7–14.
7. The Bologna Declaration of 19 June 1999 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/bologna_declaration.pdf>.

В. В. ТРЕТЬКО, канд. техн. наук, профессор
Хмельницький національний університет, МОН України
ул. Институтская, 11, г. Хмельницький, 29016, Украина
tretko@hotmail.com

КОНЦЕПЦИЯ МАГИСТЕРСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ВЕЛИКОБРИТАНИИ

***Аннотация.** Рассмотрены основные принципы и концептуальные положения перспективного видения развития магистерского образования в Великобритании. Проанализированы состояние, проблемы и модели образования магистерского уровня в европейской системе высшего образования. Обоснована важность модернизации магистерского образования в Великобритании, определены основные принципы и концептуальные положения ее перспективного развития. Отражены основные типы магистерской степени в Великобритании, их ключевые характеристики: сроки обучения, стратегические цели, содержание, структура, методы и формы обучения, средства диагностики. Акцентировано внимание на требованиях для зачисления на обучение по магистерским программам. Рассмотрены специализации магистерских программ, их разнообразие и многовекторность. Очерчены основные характеристики магистерского образования в Великобритании: специализация, профессионализация, децентрализация, деперсонализация.*

Ключевые слова: магистратура, магистерское образование в Европе, модели образования магистерского уровня, магистерское образование Великобритании, типы магистерской степени, ключевые характеристики.

V. V. TRETKO, PhD (technical sciences), full professor
Khmelnitskyi National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine
11 Instyutska Str., Khmelnitskyi, 29016, Ukraine
tretko@hotmail.com

CONCEPT OF MASTER'S EDUCATION IN GREAT BRITAIN

***Abstract.** Basic principles and conceptual positions of perspective vision of master's education development in Great Britain have been considered. The state, problems and models of master's degree formation in the European system of higher education have been analyzed. The importance of master's education modernization in Great Britain, basic principles and conceptual positions of its perspective development have been substantiated. Basic types of master's degree in Great Britain and their key descriptions: terms of studies, strategic aims, maintenance, structure, methods and forms of studies, facilities of diagnostics have been reflected. Special attention has been given to the requirements for studying on master's degree programs. Specializations of the master's degree programs, their variety and multi-vector trends have been considered. Basic descriptions of master's education in Great Britain: specialization, professionalization, depersonalization and decentralization have been outlined. It has been defined that specialization presupposes relatively narrow specialized directions of training; professionalization is the expansion of practice-oriented programs; demanded character of master's education means applied*

character of training's content; decentralization is the formation of professional identity of a student according to pre-determined standard of professional competence. There has been a transition to professionally-oriented model of masters' training. It has been defined that objective study of British experience will encourage improvement of masters' training content and forms in home educational practice and will create more opportunities for employment of specialists on domestic and world labor market.

Key words: city council, master's education in Europe, models of master's degree formation, master's degree in Great Britain, types of master's degree, key descriptions.

Bibliography

1. Higher education and the Bologna process: teach. guidance for students. high. ed. institutions / [M. F. Dmytrychenko, B. I. Khoroshun, O. M. Yazvinska, Danchuk V. D.]. – К. : Знання України, 2006. – С. 32.
2. Bologna Process. Conference on Master-level Degrees [Electronic resource]. – Helsinki, Finland March 14-15, 2003. – Mode of access: <www.bologna-berlin2003.de/pdf/Results.pdf>.
3. Davies H. Survey of Master Degrees in Europe / Howard Davies. – Brussels : EUA, 2009. – С. 6–12.
4. Master's degree characteristics. The Quality Assurance Agency for Higher Education [Electronic resource]. – 2010. – Mode of access: <<http://www.qaa.ac.uk/Pages/default.aspx>>.
5. Seminar on Bachelor-level Degrees. Conclusions and Recommendations of the Seminar to the Prague Higher Educations Summit [Electronic resource]. – Helsinki, Finland, 2001. – Mode of access: <www.bmwf.gv.at/fileadmin/user.../seminar_bachelor_degrees.pdf>.
6. Tauch Ch., RauhvargersA. Survey on Master's Degrees and Joint Degrees in Europe / Christian Tauch, Andrejs Rauhvargers. – Brussels : EUA, 2002. – P. 7–14.
7. The Bologna Declaration of 19 June 1999[Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/bologna_declarar-tion.pdf>.